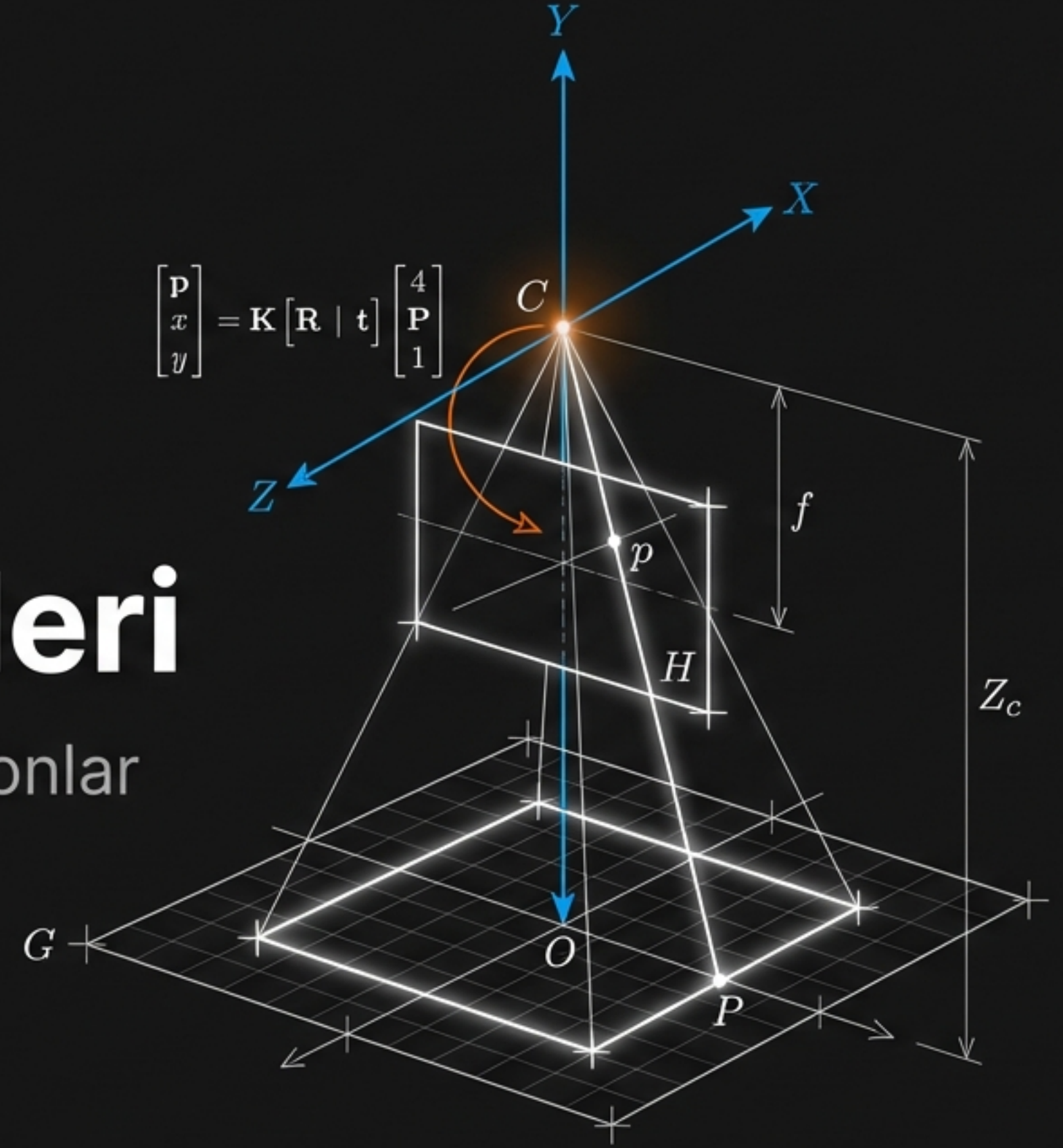
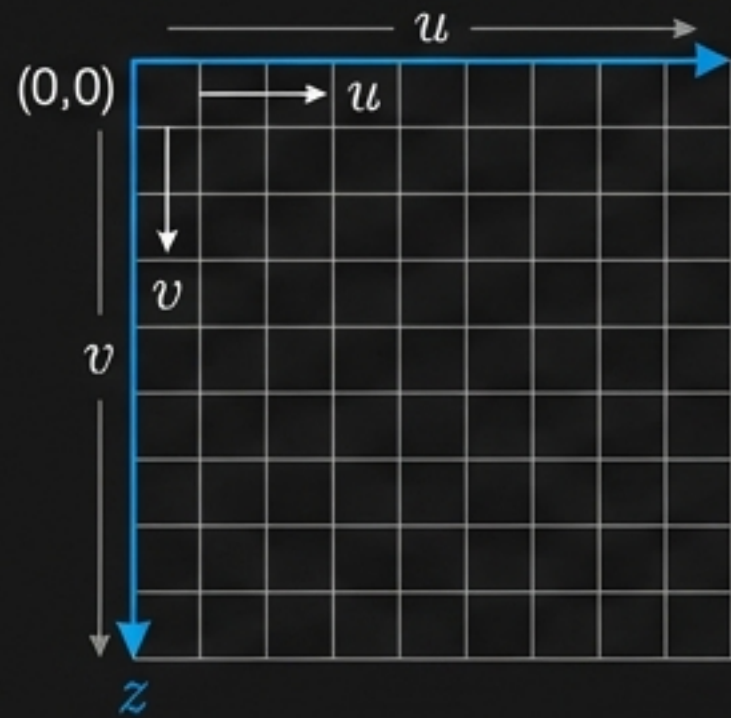

Fotogrametrik Matematik Temelleri

Koordinat Sistemleri ve Transformasyonlar

5 Coordinate System of Photogrammetry

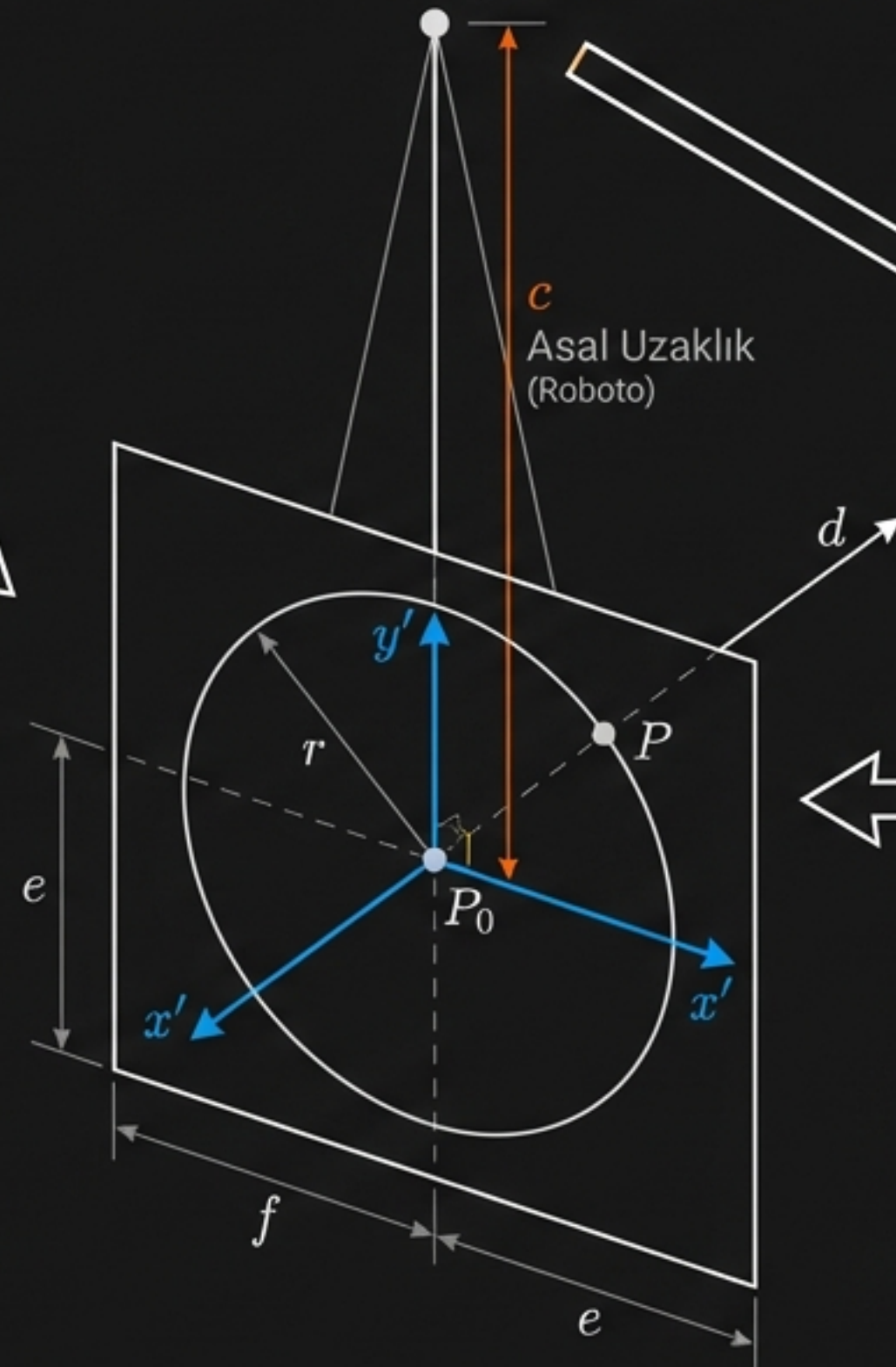
Piksel Sistemi (S)

Kamera Sistemi (K)
(P_0 , Computer Modern)

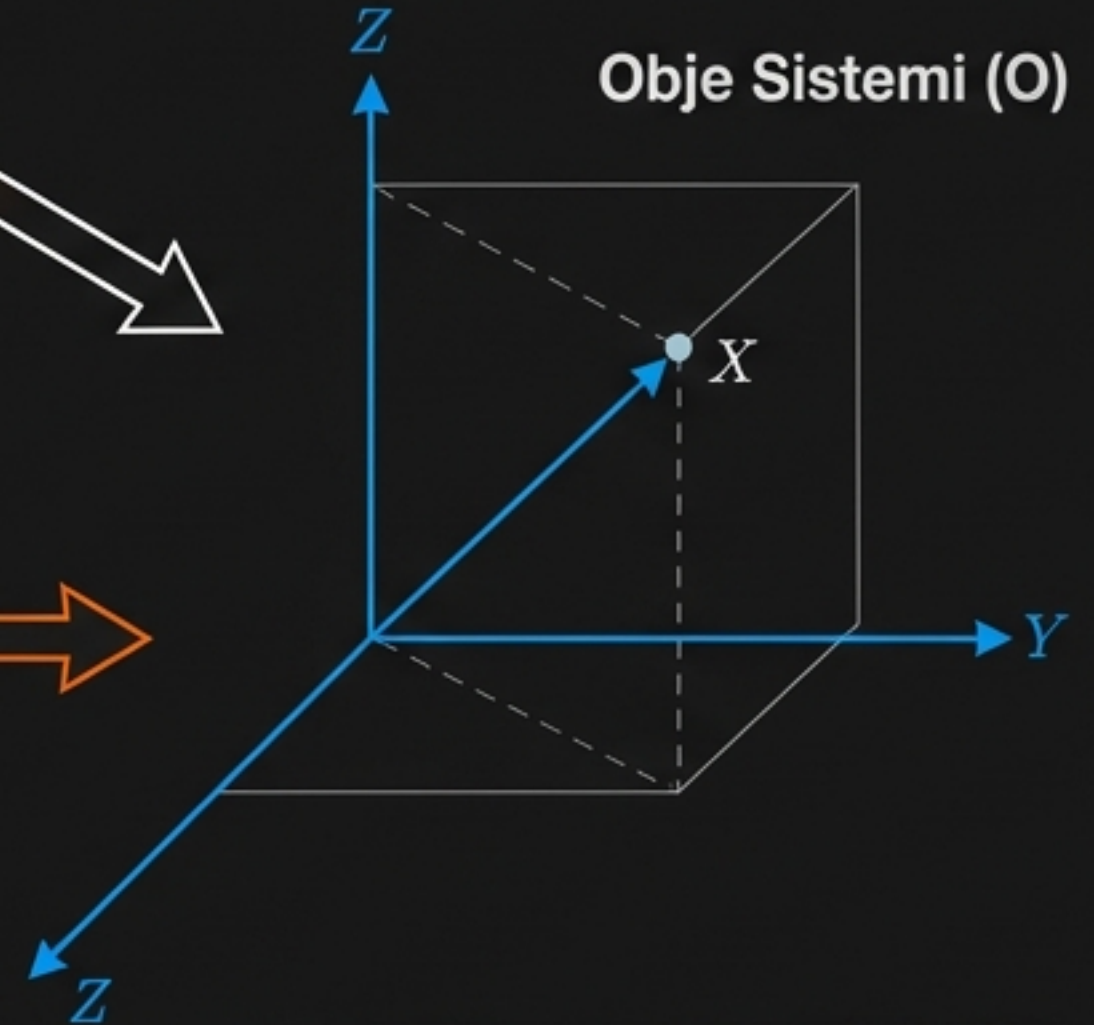
(P_0 , Computer Modern)

c
Asal Uzaklık
(Roboto)

Görüntü Sistemi (I)

Obje Sistemi (O)

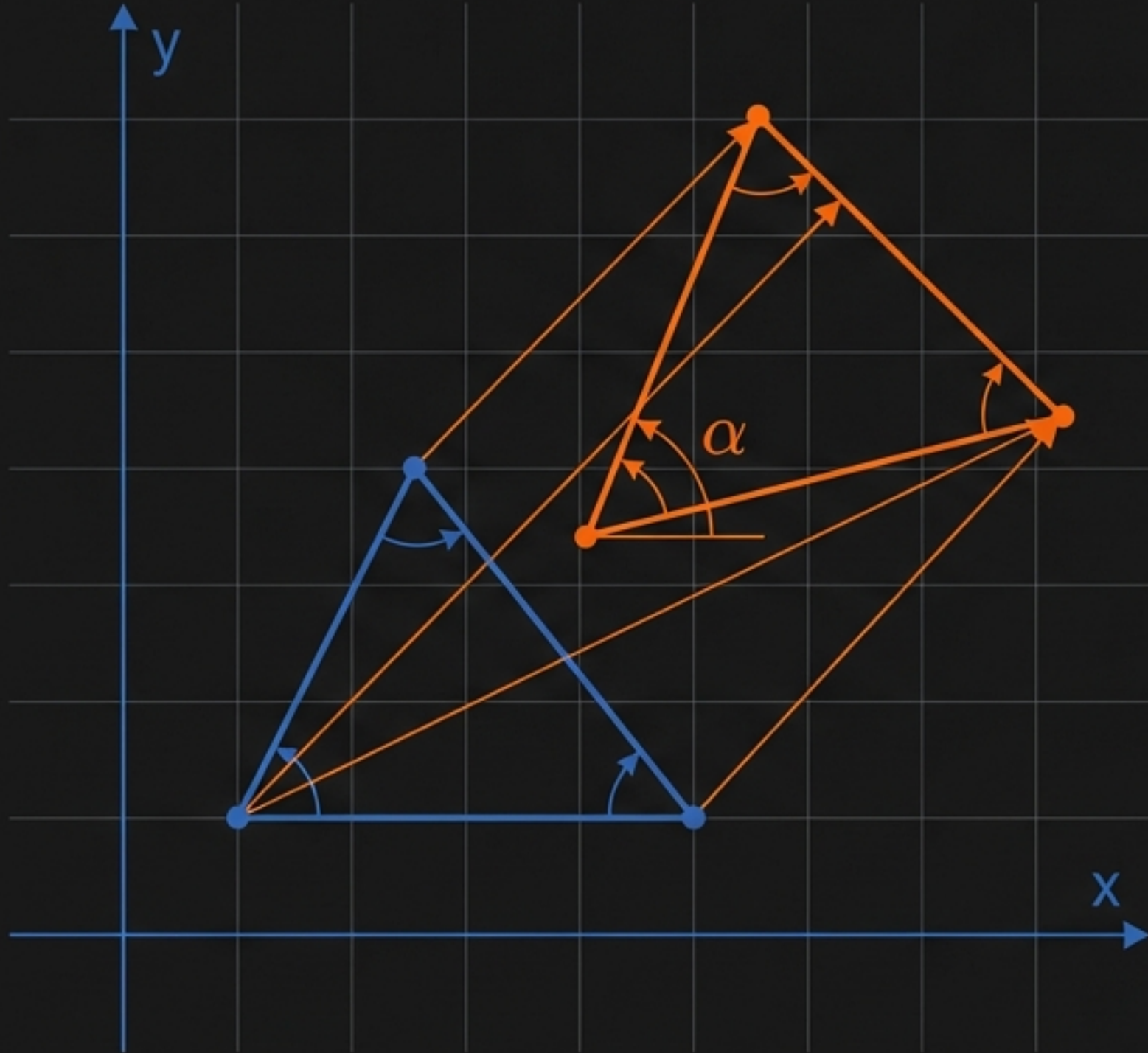
$$M = \begin{bmatrix} x_0 & y & x_{rsts} \\ 1 & -u_0 & x_{3,u} \\ 0 & v & x \end{bmatrix}$$

$$M = \begin{bmatrix} 0 & \sin \theta & \sin \theta & 0 \\ 0 & \sin \theta & \cos r & x \\ 0 & \cos \theta & \sin \theta & 0 \end{bmatrix}$$

$$\tilde{M} = \begin{bmatrix} 0 & u_u & c_{pD} & 0 \\ 0 & v & z & 0 \\ 0 & 0 & 0 & u \end{bmatrix}$$

Görüntü Koordinatları: x', y'
Asal Uzaklık: c
Obje Koordinatları: X, Y, Z

2B Benzerlik Dönüşümü (Similarity)

$$x' = \lambda(x \cos \alpha - y \sin \alpha) + x_0$$

$$y' = \lambda(x \sin \alpha + y \cos \alpha) + y_0$$

Bilinmeyenler: 4 adet

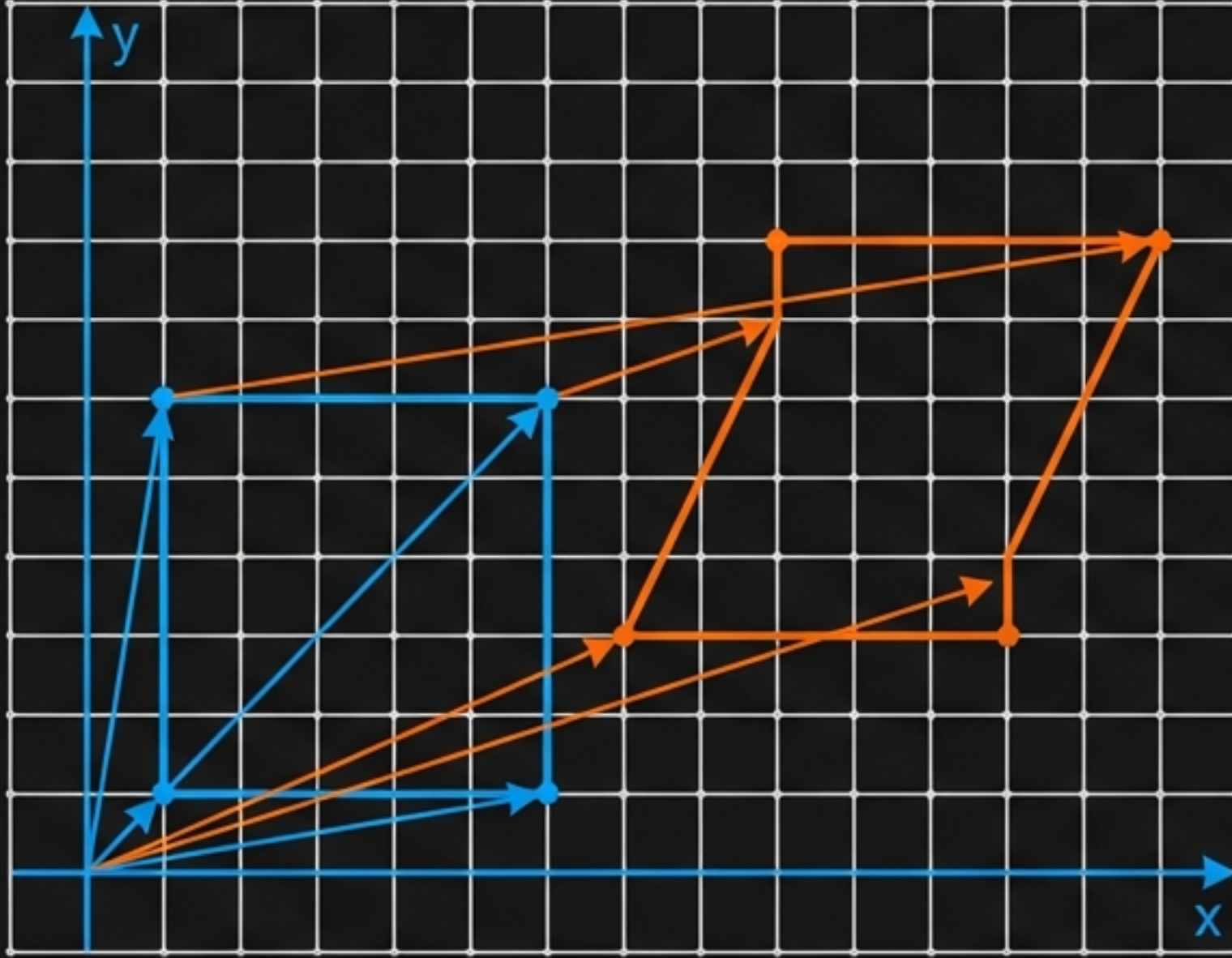
x_0, y_0 : Öteleme

λ : Ölçek faktörü

α : Dönüklük açısı

Açıları korur (Conformal). Şekil bozulmaz, sadece ölçeklenir ve döner.

2B Afin Dönüşümü (Affine)

$$\begin{bmatrix} x' \\ y' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_0 \\ b_0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} a_1 & a_2 \\ b_1 & b_2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$$

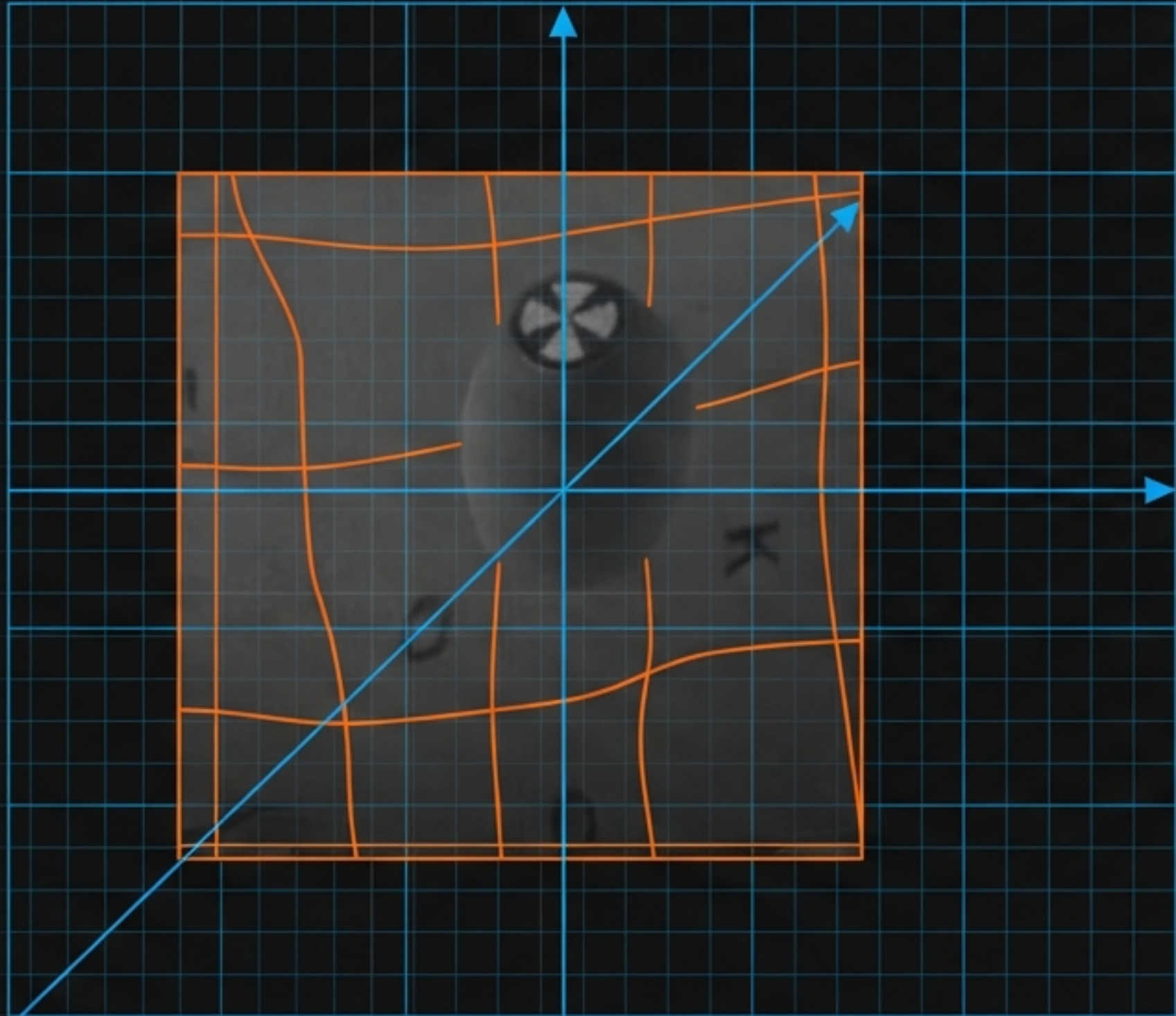
Bilinmeyenler: 6 adet

Farklı ölçek faktörleri ($m_x \neq m_y$)

Eksen diklik bozukluğu (Shear)

Uygulama: Sensör deformasyonları,
tarayıcı hataları.

2B Projektif Dönüşüm (Projective)

$$x' = \frac{a_1x + a_2y + a_3}{c_1x + c_2y + 1}$$

$$y' = \frac{b_1x + b_2y + b_3}{c_1x + c_2y + 1}$$

Bilinmeyenler: 8 adet

Doğrular korunur, paralellik korunmaz.

Not: Homografya (Homography) -
Düzlemden düzleme izdüşüm.

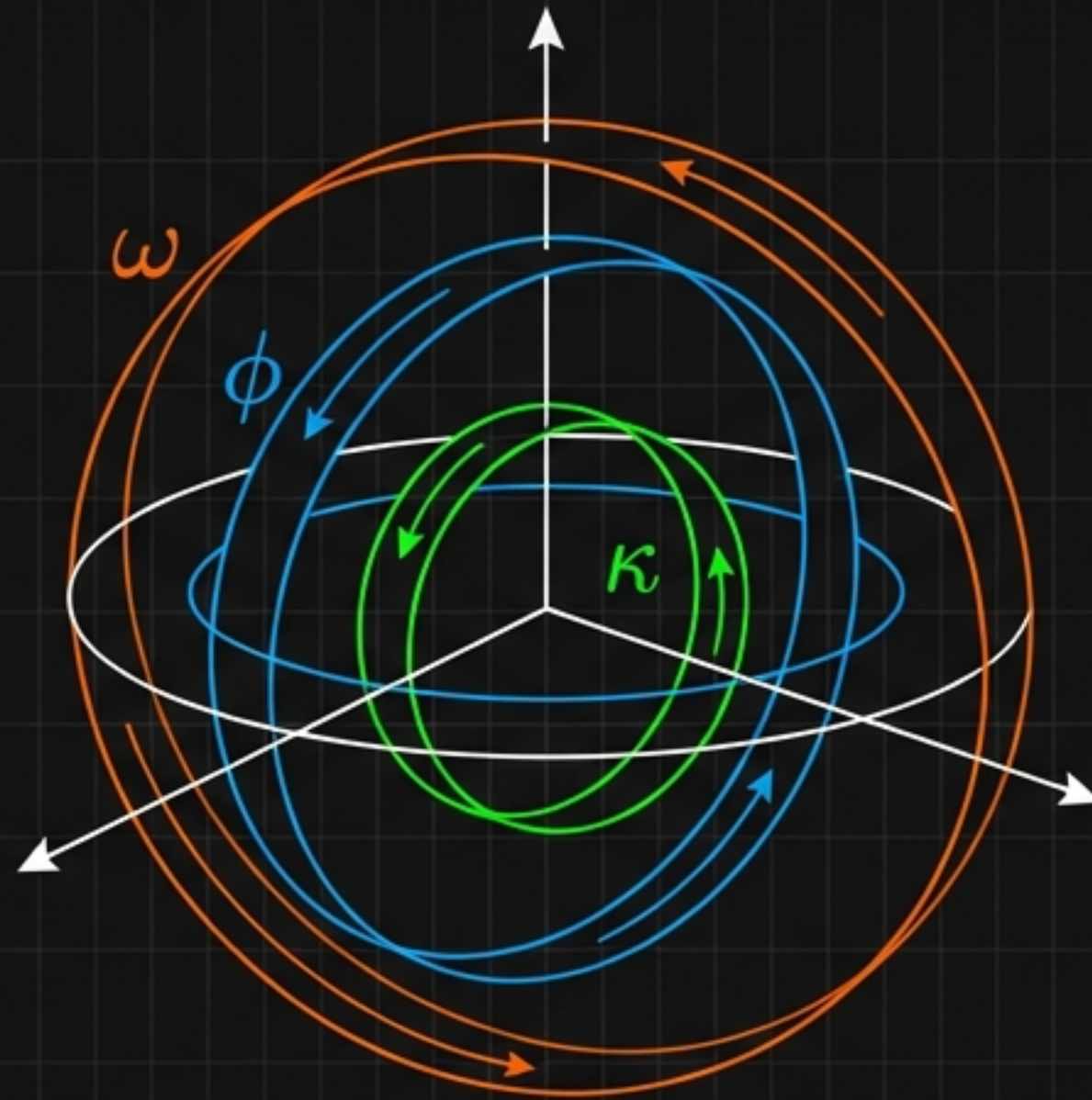
Dönüşüm Sentezi ve Doğrusal Gözlem Denklemleri

Benzerlik	4 Parametre Açı Korunur Rijit	
Afin	6 Parametre Parallellik Korunur Afin bozulma	
Projektif	8 Parametre Doğrusallık Korunur Perspektif bozulma	

$$L = A \cdot x$$

Matris Rankı artışı = Serbestlik derecesi (DOF) artışı

Uzaysal Dönüklükler: Euler Açıları (ω , ϕ , κ)

1. R_ω (Birincil - X ekseni)
2. R_ϕ (İkincil - Y ekseni)
3. R_κ (Üçüncül - Z ekseni)

$$R = R_\kappa \cdot R_\phi \cdot R_\omega$$

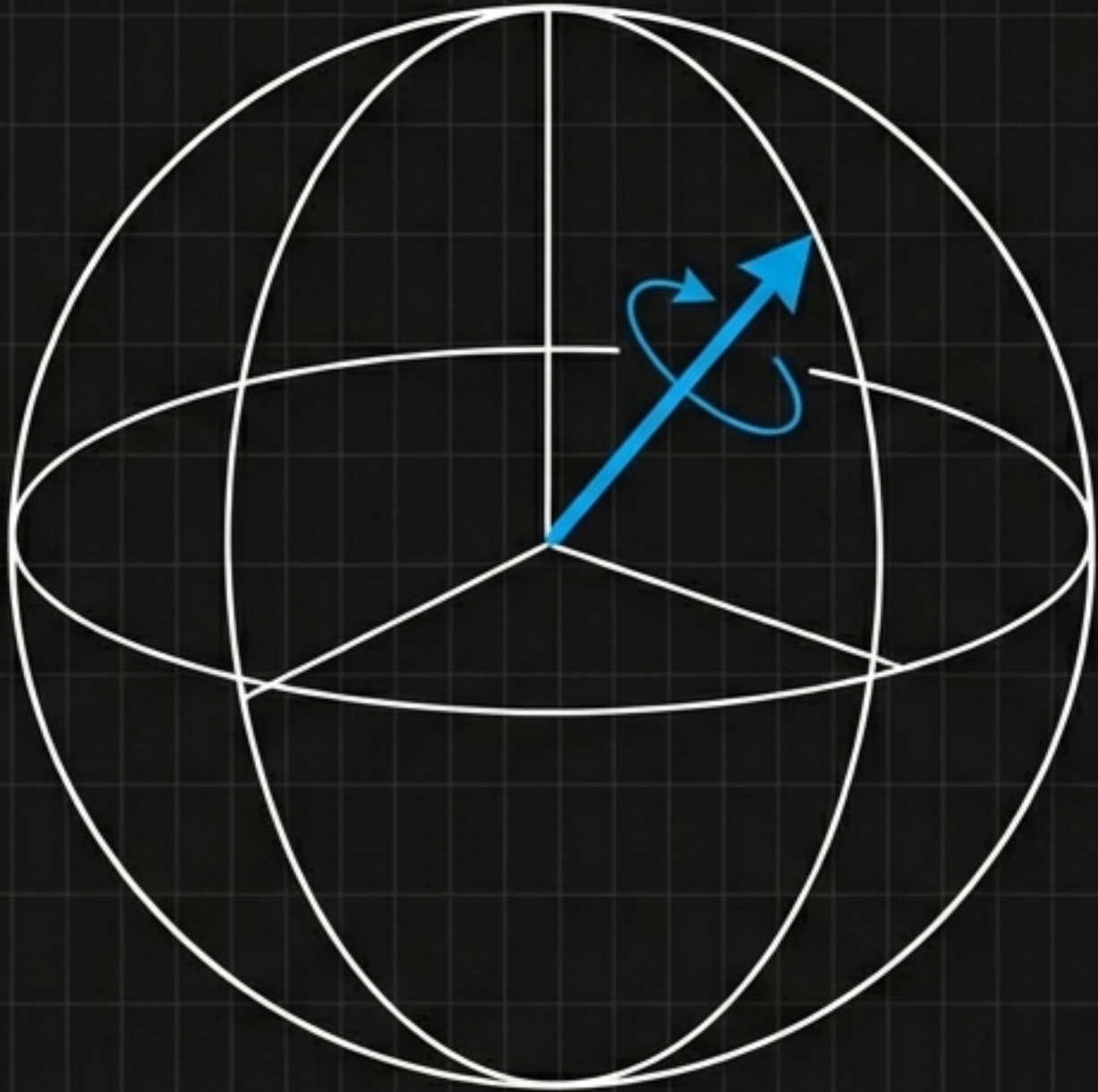
Tam Dönüklük Matrisi (R)

$$\begin{bmatrix} \cos \phi \cos \kappa & \cos \omega \sin \kappa + \sin \omega \sin \phi \cos \kappa & \sin \omega \sin \kappa - \cos \omega \sin \phi \cos \kappa \\ -\cos \phi \sin \kappa & \cos \omega \cos \kappa - \sin \omega \sin \phi \sin \kappa & \sin \omega \cos \kappa + \cos \omega \sin \phi \sin \kappa \\ \sin \phi & -\sin \omega \cos \phi & \cos \omega \cos \phi \end{bmatrix}$$

Ortogonal Matris: $R^T = R^{-1}$

Determinant = 1

Alternatif Yöneltilme: Kuaterniyonlar (Quaternions)

Euler Sorunu: Tekillik (Gimbal Lock) riski ($\cos \phi = 0$).

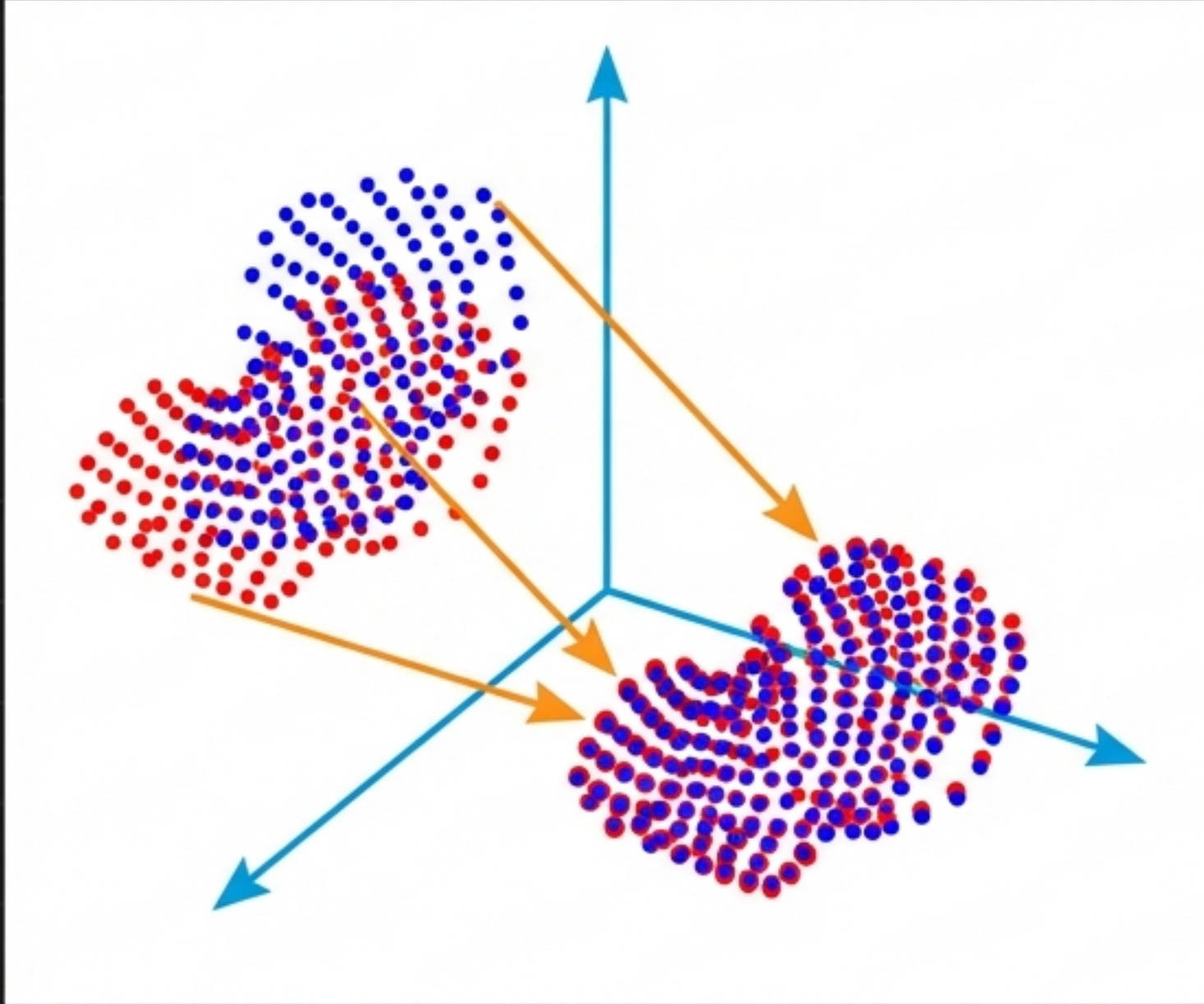
Çözüm: 4 Parametrelili cebirsel yaklaşım.

Parametreler: q_0, q_1, q_2, q_3

Kısıt (Constraint): $q_0^2 + q_1^2 + q_2^2 + q_3^2 = 1$

Avantaj: Trigonometrik hesaplama yok, yüksek hız.

3B Uzaysal Benzerlik (Helmert) Dönüşümü

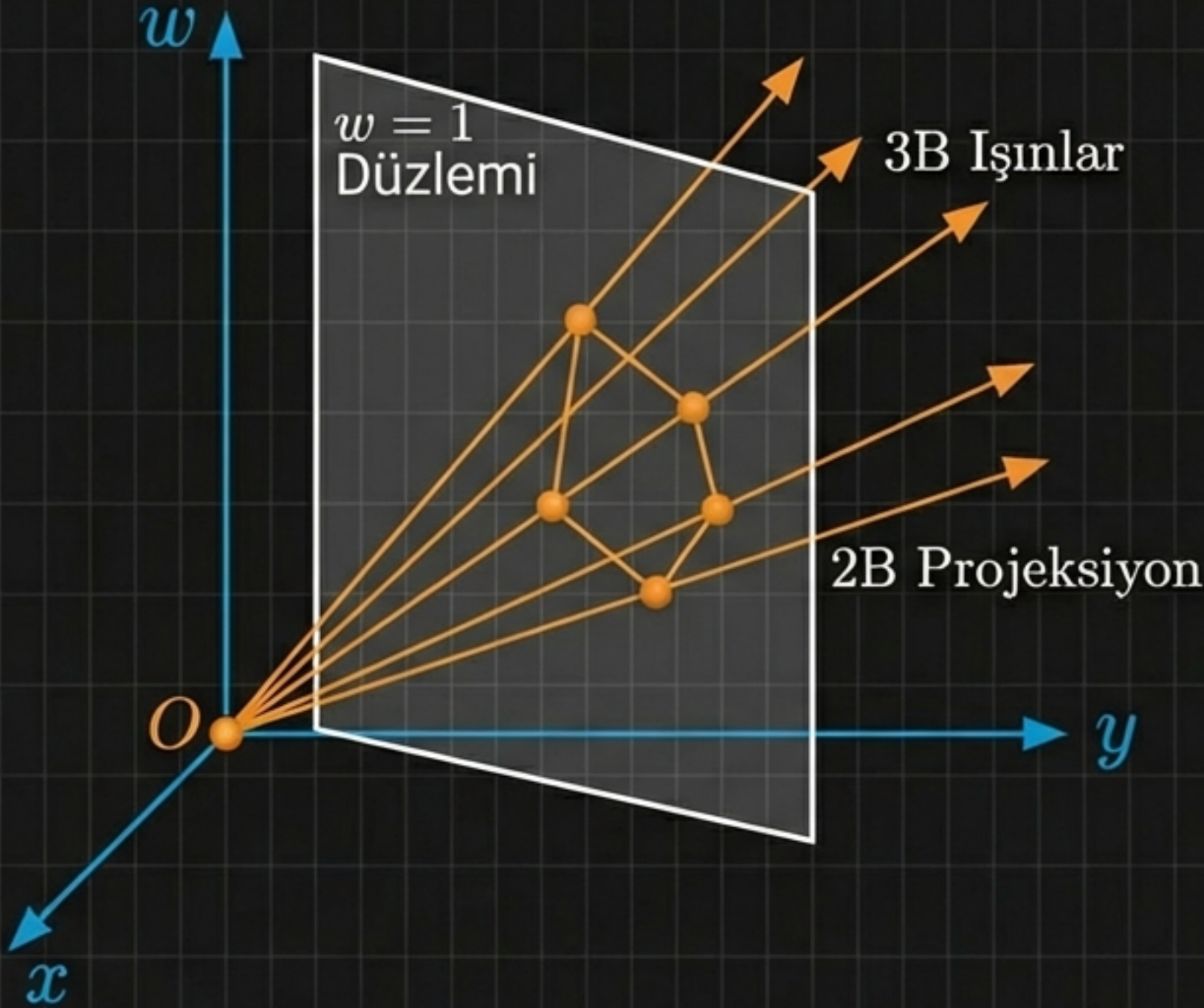

$$\begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix} = \mu \cdot R \cdot \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} T_X \\ T_Y \\ T_Z \end{bmatrix}$$

- 3 Öteleme (T_X, T_Y, T_Z)
- 3 Dönüklük (ω, ϕ, κ)
- 1 Ölçek (μ)

Kullanım: Datum dönüşümü ve mutlak yönelme.

Homojen Koordinatlar

Konsept: n boyutlu uzayın $n + 1$ boyutta temsili.

Notasyon:

- Öklid: (x, y, z)
- Homojen: $(x \cdot w, y \cdot w, z \cdot w, w)$

Avantaj: Öteleme (Translation) işleminin matris çarpımı haline gelmesi.

Birleşik Matris Formülasyonu

$$x = P \cdot X$$

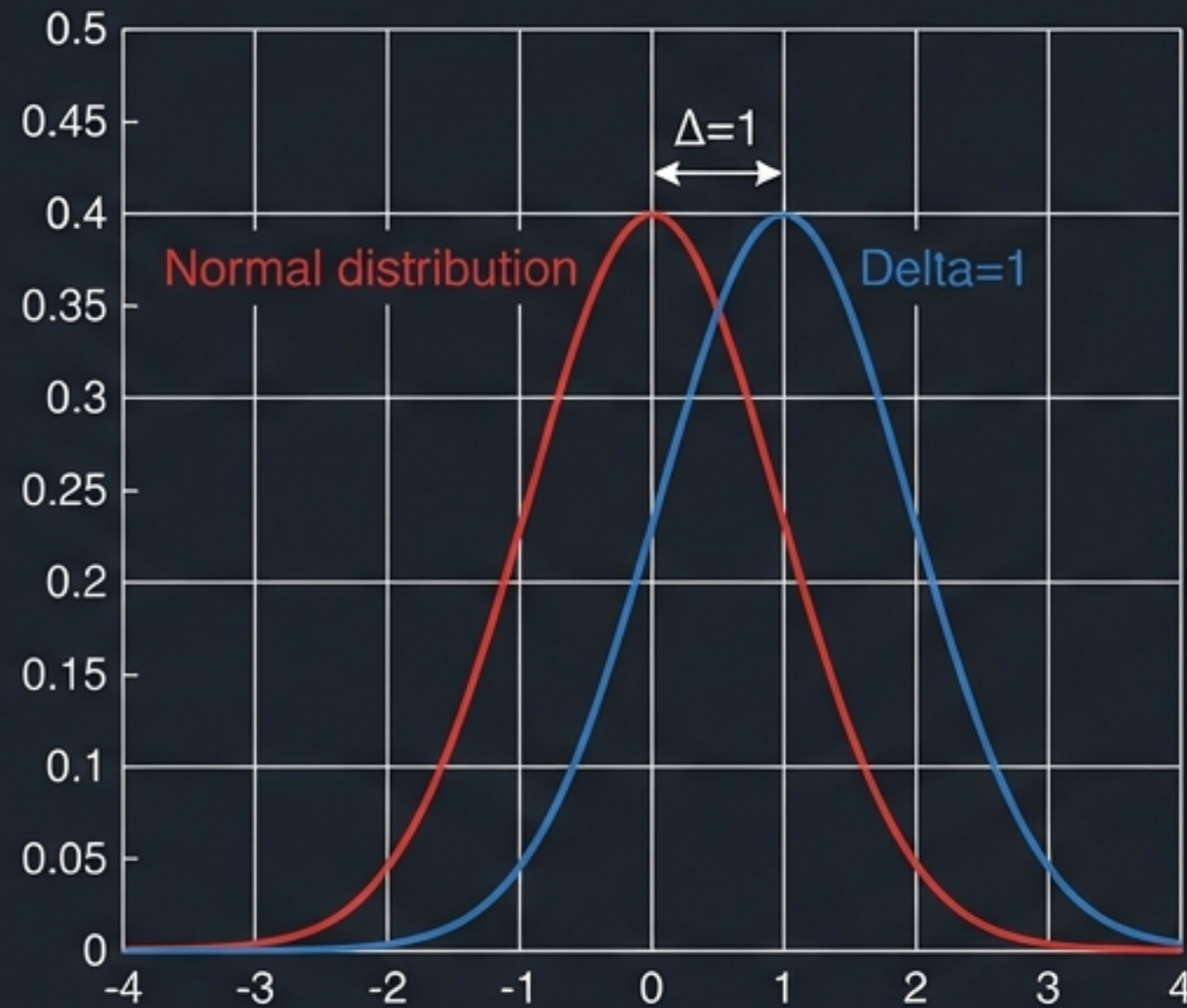
$$P = K \cdot [R \mid t]$$

İç Yöneltilme Matrisi
(Kamera Kalibrasyonu)

Dış Yöneltilme
(Rotasyon ve Öteleme)

Piksel koordinatlarından dünya koordinatlarına geçişin tek matrisle ifadesi.

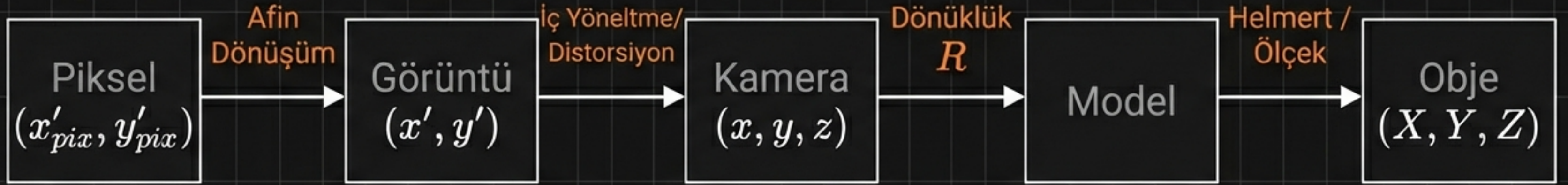
Hata Teorisi ve Stokastik Model

- Varyans-Kovaryans Matrisi (Q_{xx})
- Doğruluk (Accuracy) vs. Hassasiyet (Precision)
- Güven Aralığı (Confidence Interval)

$$RMS = \sqrt{\frac{\sum v^2}{n}}$$

Özet: Matematiksel İş Akışı

Bu zincir, fotogrametrik rekonstrüksiyonun omurgasıdır.

Kaynakça

Luhmann, T., Robson, S., Kyle, S., & Boehm, J. (2014).
Close-Range Photogrammetry and 3D Imaging. De Gruyter.
Chapter 2: Mathematical Fundamentals.

Görseller ve denklemler kaynak materyalden uyarlanmıştır.